

Република Србија
ПРИВРЕДНИ СУД У БЕОГРАДУ
Посл. бр. 36 П 3984/2018
12.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ СУД У БЕОГРАДУ, и то судија Никола Ивчевски, као судија појединац, решавајући у правној ствари тужиоца „ХОНТЕ“ д.о.о. из Београда, ул. Десет авијатичара бр. 13, МБ 06927076, чији је пуномоћник Зоран Танасковић, адвокат из Београда, ул. Вука Караџића бр. 7а/3, против туженог Агенција за издавање часописа и периодичних издања „ИБЦ ТАРИС“ Божидарка Стојадиновић предузетник из Београда, ул. Михизова бр. 2, МБ 64050648, чији је пуномоћник Никола Рашић, адвокат из Београда, ул. Милоша Потцерца бр. 23, ради повреде права произвођача базе података и накнаде штете, вредност предмета спора 4.500.000,00 динара, након одржане јавне главне расправе, закључене у присуству пуномоћника парничних странака, дана 12.11.2020. године, донео је следећу

ПРЕСУДУ

I ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА тужбени захтев тужиоца „ХОНТЕ“ д.о.о. из Београда, па **СЕ УТВРЂУЈЕ** да је тужени Агенција за издавање часописа и периодичних издања „ИБЦ ТАРИС“ Божидарка Стојадиновић предузетник из Београда повредио право произвођача базе података тужиоца, на тај начин што је неовлашћено дистрибуирао и продавао софтверски пакет „Интегрисана тарифа Србије – Тарис“, чији је саставни део тужиочева база података.

II ЗАБРАЊУЈЕ СЕ туженом Агенција за издавање часописа и периодичних издања „ИБЦ ТАРИС“ Божидарка Стојадиновић предузетник из Београда да убудуће врши повреду права произвођача базе података тужиоца „ХОНТЕ“ д.о.о. из Београда на начин описан у ставу I изреке ове пресуде.

III ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиоца „ХОНТЕ“ д.о.о. из Београда, којим је тражио да се обавеже тужени Агенција за издавање часописа и периодичних издања „ИБЦ ТАРИС“ Божидарка Стојадиновић предузетник из Београда да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 3.750.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе па до исплате, **као неоснован**.

IV ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиоца „ХОНТЕ“ д.о.о. из Београда, којим је тражио да се обавеже тужени Агенција за издавање часописа и периодичних издања „ИБЦ ТАРИС“ Божидарка Стојадиновић предузетник из Београда да тужиоцу на име накнаде

нематеријалне штете исплати износ од 750.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате, **као неоснован**.

V ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Агенција за издавање часописа и периодичних издања „ИБЦ ТАРИС“ Божидарка Стојадиновић предузетник из Београда, да објави ову пресуду у „Службеном гласнику Републике Србије“, у року од 8 дана од правноснажности пресуде.

VI Свака странка сноси своје трошкове поступка.

Образложење

Тужилац је дана 20.07.2018. године поднео тужбу са предлогом за одређивање привремене мере, па је у тужби и током поступка навео да је он власник софтверског пакета „Хонте црта“ који служи за приказ и преглед прописа из области спољнотрговинског, царинског, девизног, финансијског пословања, јавних набавки и других прописа. Наведени софтверски пакет се састоји од програма – софтвера који служи за претраживање базе података и приказ пронађених резултата и од саме базе података. Тужени почев од његовог оснивања до данас неовлашћено користи тужиочеву базу података на тај начин што преко свог интернет сајта www.taris.rs нуди корисницима, врши дистрибуцију и продају софтверског пакета под називом „Интегрисана тарифа Србије - Тарис“, чији је саставни део тужиочева база података. Тужени је приступ наведеној бази података имао преко привредног друштва „ИБЦ-98“ д.о.о. Београд, чији је једини власник и директор био пок. Александар Стојадиновић. Тужилац је Уговором од 01.02.2014. године наведеном привредном друштву уступио продају и дистрибуцију свог софтверског пакета „Хонте црта“, који је у уговору означен под именом „Царински кодекс“, на одређено време у трајању од годину дана, те је у оквиру те пословне сарадње предао наведеном друштву предметну базу података на интерно коришћење у оквиру друштва, ради успостављања контаката са купцима, вршења провере и обавештавања тужиоца о потребним исправкама и побољшањима, а све у циљу побољшања продаје и дистрибуције тужиочевог софтверског пакета. Власник и директор наведеног друштва, пок. Александар Стојадиновић се дана 17.11.2015. године уписао у АПР као предузетник и основао је своју предузетничку радњу, коју је након његове смрти преузела његова супруга Божидарка Стојадиновић. Тужени је од дана оснивања предузетничке радње 17.11.2015. године до дана сачињавања ове тужбе својим незаконитим поступањем – неовлашћеним коришћењем тужиочеве базе података, вршењем дистрибуције и продаје софтверског пакета „Интегрисана тарифа Србије – Тарис“, чији је она саставни део, повредио тужиочево право произвођача базе података, чију заштиту пружа Закон о ауторском и сродним правима, и проузроковао је штету тужиоцу у виду изгубљене добити у висини од 3.750.000,00 динара. Поред тога, тужени је оваквим својим поступањем прекршио кодекс пословног морала и добрих пословних обичаја, чиме је тржишну утакмицу учинио непоштеном и повредио је пословни углед тужиоца, па тужилац у складу са чланом 50а Закона о трговини тражи правичну новчану накнаду нематеријалне штете у износу од 750.000,00 динара.

Тужени је током поступка навео да је пок. Александар Стојадиновић регистровао своју предузетничку делатност 17.11.2015. године, а решењем АПР-а од 21.03.2018.

године је регистровано преузимање предузетничке делатности и статуса од стране овде туженог. Пок. Александар Стојадиновић је био директор и власник привредног друштва „ИБЦ 98“ доо Београд, основаног 1993. године, које је 1995. године покренуло издање „Царински кодекс“, које је презентовало све прописе и друге информације из области царинског, девизног и спољнотрговинског пословања. Фирма „ИБЦ 98“ је у новембру 2006. године наручила од тужиоца израду програма за електронски приказ своје публикације „Царински кодекс“, како би тиме употпунила своју првобитну тржишну понуду у виду штампаног издања. Дана 21.05.2012. године је раскинут уговор о сарадњи са фирмом „ИБЦ 98“, али се сарадња између тужиоца и наведене фирме не може свести само на уговор од 01.02.2014. године. Фирма „ИБЦ 98“ је тужиоца ангажовала и плаћала за рад, а на дигиталној верзији „Царинског кодекса“ као базе података искључива права има наручилац – фирма „ИБЦ 98“, која је на њеном формирању радила од свог настанка. У конкретном случају се ради о бази података на којој права има фирма „ИБЦ 98“, која је коришћење своје базе података препустила предузетничкој делатности свог власника и директора. Тужилац није пружио доказе да је он творац предметне базе података, нити је доставио ДВД који садржи ту базу података, а базу података коју користи преузео је од фирме „ИБЦ 98“ 2012. године, у време када се одвијала њихова међусобна сарадња. Предметни налаз вештака се своди на поређење две базе података које потичу од истог носиоца права – фирме „ИБЦ 98“. Вештак у свом налазу није приложио ДВД на којем је забележена софтверска база података овде тужиоца, па је тужени ускраћен за могућност компаративне анализе софтверских пакета и проверу навода из налаза вештака. Поред тога, не може вештак да оцењује да ли тужилац има или нема право интелектуалне својине на софтвер туженог, без обзира што је претходно утврдио очигледну разлику између софтверских решења која користе тужилац и тужени.

Решењем Привредног суда у Београду 36 П 3984/2018 од 10.09.2018. године одбијен је као неоснован предлог тужиоца за одређивање привремене мере којом би се забранило туженом да дистрибуира и продаје софтверски пакет „Интегрисана тарифа Србије – Тарис“, чији је саставни део тужиочева база података.

На рочишту на ком је главна расправа и закључена, одржаном дана 12.11.2020. године, тужилац је остао у свему код тужбе и тужбеног захтева, као и при свим досадашњим наводима. Изјашњавајући се на налаз вештака економско-финансијске струке, истакао је да вештак није могао да обрачуне добит коју је тужена остварила у периоду од оснивања предузетничке радње па до дана подношења тужбе јер тужени није доставио одговарајућу документацију, те је предложио да се од ОТП банке прибави извештај о приходима на рачунима од 17.11.2015. године до 20.07.2018. године. Предложио је да суд усвоји тужбени захтев, а трошкове је определено тражио. На истом рочишту, тужени је остао при свим досадашњим наводима, те је навео да тужилац није доставио правilan начин обрачуна штете, из ког разлога се не може утврђивати штета без података о пословању самог тужиоца. Предложио је да суд одбије тужбени захтев. Трошкове је определено тражио.

Ради утврђења спорних чињеница, суд је на главној расправи извео следеће доказе: прочитани су Извод са сајта туженог www.taris.rs, Извод са сајта тужиоца www.honte.rs, Ценовник са сајта туженог www.taris.rs, Ценовник са сајта тужиоца www.honte.rs, Уговор од 16.01.2014. године, Извод са сајта АПР-а за ИБЦ 98 доо Београд, Решење АПР-а БП-126176/2015 од 17.11.2015. године, Решење АПР-а БП-29078/2018 од 21.03.2018. године, Пресуда Привредног суда у Београду П-1471/2015 од 09.12.2016. године, Пресуда Привредног апелационог суда у Београду ПЖ-1404/2017 од 19.07.2018. године, Заједничка

писана изјава „Царински кодекс од идеје до реализације“ од 28.04.2000. године, Решење 19 П 2682/2015 од 21.03.2018. године, Изјава УОП-ПИ:8728-2018 од 06.08.2018. године, Извештаји о предузетим радњама са предлозима радњи које би требало предузети у 2006, 2007, 2008, 2009. и 2010. години ради ажурирања књиге „Царински кодекс“, Уговор о уређивању Царинског кодекса од 11.01.2010. године, Анекс уговора о уређивању Царинског кодекса од 10.02.2010. године, Споразум о раскиду уговора од 21.05.2012. године, Преглед материјалних трошкова туженог за период од априла до децембра 2018. године, Налози за пренос туженог на име измирења дела материјалних трошкова у току 2018. године, Рачуни туженог испостављени купцима за књигу „Тарис“ у 2018. години, Налаз и мишљење судског вештака за област информационих технологија базе података и пословни софтвер из јуна 2018. године и саслушан је вештак Срђан Гајић, Налаз и мишљење судског вештака економско-финансијске струке од 29.09.2020. године и саслушан је вештак Снежана Суботић, саслушани су законски заступник тужиоца Владимира Танасковића, тужена Божидарка Стојадиновић и сведок Бошко Лабудовић и извршен је увид у списе предмета Привредног суда у Београду П 4097/18 и П 2682/15.

Оценом изведенih доказа у смислу чланова 7. и 8. Закона о парничном поступку, суд је утврдио следеће чињенично стање:

Предмет тужбеног захтева је утврђење да је тужени повредио право произвођача базе података тужиоца на тај начин што је неовлашћено дистрибуирао и продавао софтверски пакет „Интегрисана тарифа Србије – Тарис“, чији је саставни део тужиочева база података, те забрана даљег вршења повреде права произвођача базе података, као и накнада штете у износу од укупно 4.500.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом.

На основу изведенih доказа утврђено је да је тужилац у својству извршиоца био у пословном односу са „ИБЦ 98“ д.о.о. из Београда у својству наручиоца по основу Уговора од 16.01.2014. године. Предмет наведеног уговора је продаја и дистрибуција софтверског пакета „Царински кодекс“. Чланом 1. уговора је између осталог предвиђено да за време трајања овог уговора извршилац уступа продају и дистрибуцију наведеног софтверског пакета, те да се извршилац обавезује да током трајања овог уговора одржава софтверски пакет, укључујући и неопходне измене података које софтверски пакет користи, као што су подаци Царинске тарифе РС, прописи, службена мишљења надлежних органа, тарифни именик роба и друге који су обухваћени софтверским пакетом, а извршилац ће пружати консултантске услуге, као и одржавање апликативног и системског софтвера наручиоца за потребе тестирања и дистрибуције Царинског кодекса. Извршилац се обавезао и да у току трајања овог уговора одржава део издања Царинске тарифе у обimu и формату који је објављен 2013. године, а који се односи на главе Царинске тарифе 1-97. Наведене услуге обухватају, између осталог, одржавање софтвера које је извршилац раније урадио за потребе наручиоца, постављање одговарајућих промена и измена законских прописа и података на web сајт, отклањање уочених функционалних недостатака постављањем на web сајт одговарајућих измена модула и података, ажурирање прописа из области девизног пословања, спољнотрговинског промета, царинске тарифе и повезаних прописа и друго. Чланом 2. уговора предвиђено је да услуге из члана 1. овог уговора извршилац обавља самостално или уз консултације са наручиоцем. Чланом 3. уговора предвиђено је да ИБЦ 98 има право неограничене дистрибуције софтвера и издања наведених у члану 1. за време трајања овог уговора, као и на стручне консултације са извођачем. Чланом 4. уговора наручилац се обавезао да за услуге из овог уговора плаћа извршиоцу паушални

месечни износ од 900 евра у дин. противвредности по средњем курсу НБС, до 5. у месецу за текући месец, а на основу фактуре извршиоца. Овај уговор је закључен на одређено време у трајању од једне године, а ступа на снагу 01.02.2014. године.

Пресудом Привредног апелационог суда у Београду Пж 1404/2017 од 19.07.2018. године потврђена је пресуда Привредног суда у Београду П 1471/2015 од 09.12.2016. године у делу другог става изреке којим је обавезан тужени-противтужилац ИБЦ 98 из Београда да плати тужиоцу Хонте д.о.о. из Београда износ дуга од 858.844,00 динара, као и у ставу IV изреке којим је одбијен прејудицијелни противтужбени захтев туженог-противтужиоца ИБЦ 98 д.о.о. Београд да се утврди да тужилац-противтужени Хонте д.о.о. Београд није носилац имовинских права на електронској бази података.

ИБЦ 98 д.о.о. Београд је водио још један парнични поступак пред Привредним судом у Београду, под бројем П. 2682/15, у којем је тражио да се обавеже Хонте д.о.о. Београд, да му због неовлашћеног коришћења предмета интелектуалне својине под називом „Царински кодекс“ накнади материјсну штету у износу од 3.500.000,00 динара. Међутим, о овом тужбеном захтеву није одлучивано јер је дана 21.03.2018. године суд донео решење да се тужба сматра повученом.

Из изјаве Ирене Миличић, која је оверена код јавног бележника дана 06.08.2018. године, произлази да је иста била запослена у привредном друштву „ИБЦ 98“ 1994. године, где је радила на изради „Царинског тарифног именика“ који је штампан по њеном овлашћењу. За то је добила ауторски хонорара од ИБЦ 98 као издавача. Ни на једну другу фирму није пренела своје ауторско право. Ирени Миличић је од стране ЈАА-Ауторска агенција за Србију д.д. из Београда, издата потврда да је у регистар књижевних и стручних дела 25.07.1994. године уписано и дело под насловом: идејна концепција публикације „Тарифни именик роба“.

Из исказа законског заступника тужиоца Владимира Танасковића утврђено је да тужилац још од деведесетих година има своју базу података која се односи на царинску тарифу, списак роба које се царине, стопе царине за различите земље и релевантне прописе везане за увоз и извоз робе, која се стално допуњује сходно промени прописа. Садржај базе је до 2002. године био у искључивој надлежности тадашњег директора тужиоца Зорана Стефанова, а сада у његовој надлежности, као новог директора, уз помоћ сарадника и запослених који су учествовали у изради безе, односно провери и уносу података у базу. Тужилац је за наведену базу података дао лиценцу фирмама „ИБЦ 98“, која је те податке користила приликом изrade књига. Лиценца је издавана за сваку књигу посебно и није постојала могућност да се подаци користе за неку другу сврху. ИБЦ 98 је почeo са продајом њихове базе података почев од 2006. године, с тим да су писани уговор закључили 2014. године, а услови продаје су и раније били исти. Тужени нуди на продају идентичну базу, са истим подацима као и код тужиоца, при чему су шифре напомена 90% исте што не би било могуће да није коришћена њихова, већ нека друга база података. Тужилац је имао уговор са фирмом „ИБЦ 98“ којој је омогућио да базу на ЦД-у умножава и продаје трећим лицима, уз одговарајућу надокнаду. Приликом продаје базе на коришћење иста није имала никакву заштиту и дошло је до њеног копирања, продаје путем ЦД-а и online коришћења. Услед раста дуговања према тужиоцу, тужени је основао Агенцију ИБЦ ТАРИС која се бавила истим послом, односно продајом базе података тужиоца.

Из исказа тужене Божидарке Стојадиновић утврђено је да је она након смрти супруга преузела његову Агенцију која је од 1995. године урадила укупно три књиге у вези са царинском тарифом, у чијој изради је учествовала група аутора, након чега је од

тужиоца наручена и израда електронске верзије. До формирања базе података је дошло од стране Зорана Стефанова који је израдио први програм. Након прекида сарадње са тужиоцем њен супруг пок. Александар Стојадиновић је основао Агенцију „Тарис“, те је започео са пословима на основу новог програма. Тужени путем интернета нуди на претплату интегрисану тарифу, односно именик роба, царинску тарифу, царинске спољнотрговинске, девизине и остале прописе.

Из исказа сведока Бошка Лабудовића утврђено је да је од 2006. године до 2012. године исти био ангажован од стране фирме „ИБЦ 98“ на уређивању публикације „царински кодекс“. У питању су биле збирке прописа и једна посебна књига о Царинској тарифи. Његово ангажовање се односило на омогућавање коришћења књиге и путем рачунара. У том погледу фирма „ИБЦ 98“ је сарађивала са фирмом „Хонте“ и постојала је база података на којој је писало ИБЦ 98 и Хонте. Сведок је давао своје предлоге око уређења те базе, односно целе публикације. Као резултат целокупног рада направљена је дискета, а купци су могли да инсталирају програм на свој рачунар и да касније путем интернета скидају измене односно нове податке о тарифи. У бази су се налазили сви поменути прописи и тарифа, што је омогућавало да се брже уносе измене, те да се приликом штампања књига све припреми за штампу. Физички унос података су вршили људи запослени у фирмама „ИБЦ 98“, а затим су ангажовали тужиоца ради коначне обраде података.

Из налаза и мишљења судског вештака за област информационих технологија базе података и пословни софтвер Срђана Гајића из јуна 2018. године, на околност компаративне анализе софтвера и базе података фирме Хонте и агенције ИБЦ Тарис ради утврђивања коришћења интелектуалног власништва фирме Хонте од стране агенције ИБЦ Тарис, утврђено је, између остalog, да је софтвер фирме Хонте десктоп апликација и не може радити на интернету као web апликација, док је софтвер туженог ИБЦ Тарис web апликација и ради на интернету. Ово значи да софтвери нису рађени у истој технологији и самим тим ова два софтвера нису слична. Обрађују исту материју али се не може рећи да је агенција ИБЦ Тарис преузела и адаптирала софтвер фирмe Хонте. Софтверско решење у овом случају није толико битно за поређење јер оно само по себи и нема неку вредност без базе података, односно унетих података у базу података јер је реч о царинским прописима. Оба софтвера служе за претраживање базе података и приказ пронађених резултата на екрану или одштампано на папиру. Вредност ових софтверских пакета није у софтверском решењу него у подацима који су унети у базу података и зато се тежиште вештачења односи на податке у бази података. Фирма Хонте не може имати право интелектуалне својине над софтером фирмe ИБЦ Тарис – ово се односи само на софтвер који управља подацима, а не на податке који се налазе у бази података. Компаративном анализом базе података фирмe Хонте и фирмe ИБЦ Тарис утврђено је да је у питању иста база података што значи да фирмa ИБЦ Тарис није сама уносила податке о артиклима по тарифним бројевима него је преузела комплетну базу података фирмe Хонте. Према мишљењу вештака немогуће је да две особе или два тима уносом огромне количине података у различито време и на различитим местима направе исту синтагму и исте правописне грешке као и исту структуру описа артикла, осим уколико се ради о копирању базе података коју је неко већ раније попунио, у овом случају фирмa Хонте, из чега произлази да је фирмa ИБЦ Тарис ископирала податке из базе података фирмe Хонте и уврстила их у свој софтверски пакет.

Вештак Срђан Гајић је на рочишту одржаном дана 10.12.2019. године остао у целости при свом налазу и мишљењу из јуна 2018. године, те изјавио да тужилац користи

десктоп апликацију, а тужени веб апликацију која се користи путем интернета. Напоменуо је да су подаци који чине базу података идентични, укључујући и правописне и интерпункцијске грешке, али да је оно што би требало да се разликује начин на који су ти подаци унети у базу, начин на који су презентовани, као и начин коришћења базе, напомена и сл. Такође је изјавио да постоји више начина да се преузме, односно екстрагује база података из рачунара како би се касније користила уз помоћ неке друге апликације, те да је могуће преузети програм преко интернета у циљу коришћења на нечијем рачунару.

Из налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке Снежане Суботић од 29.09.2020. године, утврђено је да вештак на основу обављеног вештачења није била у могућности да сачини обрачун, односно утврди добит коју је тужени остварио у периоду од 17.11.2015. године као дана оснивања предузетничке радње па до 20.07.2018. године као дана подношења тужбе, продајом софтверског пакета „Интегрисана тарифа Србије – Тарис“, као разлику између укупних прихода из продаје и нужних трошкова које је тужени имао од продаје пакета, с обзиром да му до дана сачињавања налаза није достављена документација потребна за наведени обрачун. Такође је утврђено да висина штете у периоду од 17.11.2015. године као дана оснивања предузетничке радње па до 20.07.2018. године, применом накнаде предвиђене чл. 4 Уговора од 16.01.2014. године, износи укупно 3.507.587,53 динара. Наиме, Хонте д.о.о. о ИБЦ 98 д.о.о. су у свом уговору предвидели месечну накнаду од 900 евра у динарској притврдности, која би се плаћала овде тужиоцу.

Вештак Снежана Суботић је на рочишту одржаном дана 12.11.2020. године остала у целости при свом налазу и мишљењу од 29.09.2020. године, те изјавила да није могла да утврди добит коју је тужени остварио у периоду од 17.11.2015. године до 20.07.2018. године с обзиром да тужени није доставио потребну документацију, уз напомену да се ни у случају доставе извода са рачуна из ОТП Банке не би могла аутоматски утврдити висина штете, већ би требало вршити даље провере, односно природу различитих уплате на тај рачун, које не морају бити увек повезане са Царинском тарифом која је предмет овог спора.

Суд је у потпуности прихватио налаз и мишљење судског вештака за област информационих технологија базе података и пословни софтвер Срђана Гајића из јуна 2018. године и налаз и мишљење вештака економско-финансијске струке Снежане Суботић од 29.09.2020. године као објективне, непристрасне, дате по правилима струке и у најбољем знању.

Према члану 138. став 1. и члану 139. Закона о ауторском и сродним правима, база података је збирка засебних података, ауторских дела или других материјала уређених на систематичан или методичан начин, који су појединачно доступни електронским или другим путем. Произвођач базе података је физичко или правно лице које је сачинило базу података, тако што је у квалитативном односно квантитативном смислу учинило значајно улагање у прибављање, проверу или презентацију њеног садржаја. Према одредби члана 140. истог Закона произвођач базе података има право да другоме забрани или дозволи стављање у промет целе базе података или њених битних делова, односно интерактивно чињење доступним јавности жичним или бежичним путем у смислу члана 30. овог Закона, као и сваки други облик јавног саопштавања базе података у целини или делимично.

Одлучујући о тужбеном захтеву, суд је нашао да је исти основан у делу којим је тужилац тражио да се утврди да је тужени повредио право тужиоца као произвођача базе података на тај начин што је неовлашћено дистрибуирао и продавао софтверски пакет

„Интегрисана тарифа Србије – Тарис“, чији је саставни део тужиочева база података, те да се забрани туженом да убудуће врши повреду права произвођача базе података тужиоца на наведени начин. У конкретном случају, тужилац је користећи свој рачунарски програм „Хонте црта“ на којем има имовинскоправна овлашћења која обухвата ауторско право, произвео базу података под називом Царински кодекс, која је доступна електронским путем и садржи податке о царинској тарифи, царинском тарифном именику и царинским спољнотрговинским, девизним и осталим прописима. Како је тужилац носилац имовинскоправних овлашћења из садржине ауторског права на рачунарском програму „Хонте црта“ уз помоћ којег је произвео базу података „Царински кодекс“, то произлази да он има сродно право произвођача базе података „Царински кодекс“ као предмету заштите, у смислу одредбе чл. 137. Закона о ауторским и сродним правима. На наведени закључак суда упућује и пресуда Привредног суда у Београду П 1471/2015 од 09.12.2016. године, која је потврђена пресудом Привредног апелационог суда у Београду ПЖ 1404/2017 од 19.07.2018. године у делу којим је одбијен прејудицијелни противтужбени захтев туженог-противтужиоца ИБЦ-98 д.о.о. Београд којим је тражено да се утврди да тужилац-противтужени Хонте д.о.о. Београд није носилац имовинских права на електронској бази података.

С обзиром на наведено, право произвођача базе података штити привредне интересе тужиоца и искључиво га овлашћује да стави у промет примерке целе базе података или њене битне делове. У том смислу, тужилац као производ базе података има право да одлучи да ли ће другима дозволити, односно забранити коришћење базе података у смислу њеног стављања у промет, при чему стављање у промет подразумева продају и дистрибуцију базе података.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као извршилац на основу уговора од 16.01.2014. године уступио привредном друштву „ИБЦ 98“ из Београда као наручиоцу продају и дистрибуцију софтверског пакета Царински кодекс (у тужби се наводи да је назив софтверског пакета „Хонте црта“) на одређено време у трајању од једне године. Суд је на основу изведених доказа и навода парничних странака утврдио да се власник и директор друштва ИБЦ 98, пок. Александар Стојадиновић дана 17.11.2015. године уписао у АПР као предузетник и основао овде тужену предузетничку радњу која од оснивања користи тужиочеву базу података на тај начин што преко свог интернет сајта нуди корисницима, врши дистрибуцију и продају софтверског пакета под називом „Интегрисана тарифа Србије - Тарис“, чији је саставни део тужиочева база података. Ово нарочито из разлога што је на основу Налаза и мишљење вештака за област информационих технологија базе података и пословни софтвер Срђана Гајића из јуна 2018. године, утврђено да је тужена фирма ИБЦ Тарис преузела комплетну базу података тужиоца, односно ископирала податке из базе података тужиочеве фирме и уврстила их у свој софтверски пакет. Како тужени у смислу правила о терету доказивања из члана 228. и 231. Закона о парничном поступку није доказао да је добио сагласност нити право на коришћење наведене базе података од стране тужиоца, суд налази да је тужени неовлашћено користио предметну базу података и тиме учинио повреду базе података, чији је носилац тужилац, па је применом члана 140. Закона о ауторским и сродним правима, донео одлуку као у ставу I изреке пресуде.

Суд је ценио наводе туженог да искључива права на дигиталној верзији „Царинског кодекса“ као базе података припадају фирмама „ИБЦ 98“, која је на њеном формирању радила од свог настанка и која је коришћење своје базе података препустила туженом, али је нашао да исти нису од утицаја на другачију одлуку суда у овој правној ствари с обзиром

да дигитална верзија представља електронски приказ књиге који се не може поистоветити са радом на изради електронске базе података, нити се тиме повређују имовинска права туженог као издавача на књизи „Царински кодекс“ као ауторском делу јер је тужилац произвео електронску базу података којом су обухваћени инструменти неопходни за њено функционисање, као што су речник, индекс или систем за добијање или приказивање информација.

ИБЦ 98 д.о.о. из Београда није био у могућности да сам сачини базу података на основу свог штампаног издања „Царинског кодекса“, па је у 2006. години за тај посао ангажовао овде тужиоца, што међу странкама није било спорно. И касније је настављена сарадња између странака, јер је дистрибуцију и продају софтверског пакта „Царински кодекс“ вршио ИБЦ 98, а тим да је тужиоцу плаћао накнаду за одржавање софвера, уношење измена царинских прописа и података за веб сајт и сл. О ауторском праву тужиоца на бази података је већ правоснажно одлучено пресудом овог суда П. 1471/15 од 09.12.2016. године. Са друге, из садржине Уговора од 16.01.2014. године и других писаних доказа не може се закључити да је ИБЦ 98 имао право коришћења исте базе података без накнаде и без временског ограничења. Ово даље значи да ни треће лице, овде тужена Агенција ИБЦ Тарис, власника Божидарке Стојадиновић, нема право да користи, односно продаје базу података тужиоца без његовог одобрења. До закључења главне расправе суду нису достављени никакви докази на основу којих би се могло утврдити да је на тужену пренето право коришћења спорне базе података, било од стране Хонте д.о.о. Београд или од стране ИБЦ 98 д.о.о. Београд. Она је законски наследник свог супруга Александра Стојадиновића и садашњи власник Агенције Тарис и привредног друштва ИБЦ 98, али ово привредно друштво, које би према наводима туженог могло имати одређена права везано за стварање ауторског дела „Царински кодекс“ је посебан правни субјект, различит од овде тужене, дакле није било странака у овом поступку, па његова евентуална права и захтеви према тужиоцу могу бити предмет неког другог парничног поступка.

Са друге стране, суд је узео у обир чињеницу да је тужена Агенција била основана након што је тужилац поднео тужбу против ИБЦ 98 у поступку П. 1471/15, ради напалте накнаде из уговора од 16.01.2014. године. У том поступку је делимично усвојен тужбени захтев и рачун ИБЦ 98 је блокиран у поступку принудне наплате по пресуди П. 1471/15 од 09.12.2016. године. Стављањем у промет, тј. продајом базе података тужиоца преко тужене Агенције, се практично избегава плаћање дуга који ИБЦ 98 има према тужиоцу, па тужилац свакако има право да забрани туженој да на тај начин користи бау података.

Одлука из става II и V изреке пресуде се изводи из утврђења садржаног у ставу I изреке пресуде, имајући у виду да се ради о последицама (мерама) којима се анулирају последице повреде права произвођача базе података.

Одлучујући о преосталом делу тужбеног захтева суд налази да тужилац нема право на накнаду штете од туженог, без обзира што је дошло до повреде његовог права на произвођача базе података. Наиме, уз тужбу је приложена пресуда овог суда П 1471/15 од 09.12.2016. године којом је обавезан ИБЦ 98 доо, Београд, као тужени, да доо Хонте, Београд, као тужиоцу, плати дуг од 1.132.444,00 динара по основу Уговора од 16.01.2014. године. Тужилац је своју штету одмерио полазећи од овог потраживања, које се односи на 2014. годину, па у конкретном случају потражује од туженог накнаду штете од по 900 евра месечно у динарској потивредности за период од 17.11.2015. године, када је основана тужена Агенција па до јула 2017. године када је поднео тужбу у овом поступку. Међутим, обавеза доо ИБЦ 98 се заснивала на Уговору од 16.01.2014. године, док са овде туженом Агенцијом Тарис тужилац нема закључен уговор, нити је у питању коришћење софвера

тужиоца и додатних услуга у виду ажурирања базе података и веб сајта, што је све било предмет уговора од 16.01.2014. године.

Код одмеравања евентуалне штете тужиоца, мора се поћи од његових просечних прихода у наведеном периоду, у односу на приходе туженог, а о томе су приложени само непотпуни докази, односно достављен је ценовник тужиоца за 2018. годину, без информације о оствареном промету за период пре и после оснивања предузетничке радње туженог, на основу чега би се упоређењем добијених података могло утврдити за колико је умањен промет тужиоца у периоду када је тужени почeo са обављањем делатности продаје базе података тужиоца. Уговор од 16.01.2014. године је предвиђао фиксну наканду од 900 евра месечно за услуге тужиоца, односно за право продаје и дистрибуције његове базе података. Та накнаде је била предмет парничног поступка П. 1471/15 и она се не може изједначавати са накнадом штете. Из образложења пресуде П. 1471/15 од 09.12.2016. године произлази да је тужени ИБЦ 98 делимично плаћао уговорену накнаду, али у питању су били знатно нижи износи од уговорених 900 евра месечно. Ово указује да ИБЦ 98 није могао да оствари онолики обим продаје који би му омогућавао да уредно измирује своје обавезе према тужиоцу. То би даље значило да ни тужилац не би могао да заради 900 евра месечно да је у истом периоду самостално продао софтверски пакет „Царински кодекс“, односно не може се закључити да би баш у том износу претрпео штету. Уколико су, како тужилац сам наводи, тужилац и ИБЦ 98 у периоду пре 2014. године пословали на исти начин и под истим условима, али без писаног уговора, тужилац је могао доставити податке о томе колики су били његови приходи од дистрибуције софтверског пакета у том ранијем периоду, с обзиром да је и путем продаје преко ИБЦ 98 остваривао одређени приход. Такви докази до закључења главне расправе нису достављени. Такође, ни приходи које је тужена имала од продаје софтверских пакета, према фактурама које је доставила вештаку, не значе сами по себи да би и тужилац могао свој производ продати истим купцима. Ово пре свега због тога што се ценовници тужиоца и туженог, који су достављени уз тужбу, разликују како по понуђеним ценама, тако и по врсти услуга (нпр. тужена нуди полугодишњу претплату, а тужилац не).

Суд је у циљу утврђивања добити коју је тужена остварила продајом софтверског пакета „Интегрисана тарифа Србије – Тарис“ и висине штете у периоду од оснивања предузетничке радње па до дана подношења тужбе, извео доказ вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке. Тужена је за потребе вештачења доставила преглед материјалних трошкова за период од априла до децембра 2018. године, који су износили укупно 92.977,00 динара, налоге за пренос на име измирења дела тих материјалних трошкова у току 2108. године и рачуне које је испостављала купцима интернет издања књиге Тарис у 2018. години којима су фактурисане различите цене, а у укупном износу од 410.730,00 динара (разлика између укупно фактурисног износа и приказаних трошкова Агедније је око 317.000,00 динара). Међутим, вештак само на основу наведене достављене документације није могао поздано да утврди нето добит коју је иста остварила у периоду од оснивања предузетничке радње до дана утужења. У сваком случају се ради о приходима у 2018. години који су знатно мањи од тражених 900 евра месечно по основу накнаде штете. С обзиром на наведено, тужилац је предложио да се у допуни доказног поступка прибави извештај о приходима на рачунима тужиоца од ОТП Банке, који је суд одбио јер се ни у случају доставе ових рачуна не би могла аутоматски утврдити висина штете, већ би требало вршити даље провере, односно природу различитих уплате на рачун које не морају бити нужно повезане са царинском тарифом која је предмет овог спора. Осим тога, наведено према мишљењу суда свакако не

представља погодан начин за обрачун висине накнаде штете тужиоца, која би могла бити обрачуната на основу књиговодствених исправа тужиоца.

Нема услова ни да се досуди накнада нематеријалне штете због повреде пословног угледа из чл. 50а ст. 3 раније важећег Закона о трговини (Сл гласник РС бр. 53/10 и 10/13), који прописује да ће суд досудити правичну новчану накнаду нематеријалне штете, ако нађе да околности случаја то оправдавају, а нарочито значај, трајање и интензитет повреде, ефекат повреде на пословање тужиоца, значај повређеног добра и циљ коме служи та накнада штете, као и да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Идентичну одредбу садржи чл. 41 ст.6 сада важећег Закона о трговини (Сл гласник РС бр. 52/19). Ова одредба изричito предвиђа да се код одмеравања висине ове врсте штете узима у обзир ефекат повреде на пословање тужиоца, а како тужилац није доставио доказе о томе на који начин му је повређен пословни углед и поремећено пословање, то суд није имао одговарајуће елеманте на основу којих би утврдио евентуалну штету. При томе, из изведенih доказа произлази да је претходних година, пре оснивања Агенције ИБЦ Тарис, тужилац продавао свој производ преко трећег лица – ИБЦ 98, а не непосредно, што је свакако утицало на поступање потрошача на тржишту. Дакле, постоје разне околности које је тужилац требао да разласни пре него што се приступи утврђивању висине штете, а то није учињено.

Како тужилац до закључења главне расправе није предложио одговарајуће доказе нити доставио неопходне податке на основу којих би доказао висину штете настале повредом права произвођача базе података од стране туженог, то је суд нашао да је тужбени захтев тужиоца неоснован у делу који се односи на накнаду штете, из ког разлога је одлучио као у ставу III и IV изреке пресуде.

Суд је ценио и све остале доказе и наводе парничних странака, али их није посебно образлагao, јер је нашао да су без значаја за другачије одлучивање у овој правној ствари.

Одлуку о трошковима поступка из става VI изреке пресуде донета је на основу одредаба чл. 153. и 154. Закона о парничном поступку. Како је тужбени захтев делимично усвојен, а делимично одбијен суд је нашао да би било најправичније да свака странка сноси своје трошкове поступка.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против овог решења дозвољена је жалба, у року од 15 дана од дана пријема истог, Привредном апелационом суду у Београду, а преко овог суда.

СУДИЈА
Никола Ивчевски, с. р.
за тачност отправка бавећа

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ПРИВРЕДНИ СУД У БЕОГРАДУ
Посл. Бр. П-3984/2018
Дана, 03/12/2020

ТУЖИЛАЦ - HONTE DOO, БЕОГРАД, 10 АВИЈАТИЧАРА 13

ТУЖЕНИ - IBC TARIS AGENCIJA ZA IZDAVANJE ČASOPISA I PERIODIČNIH IZDANJA PREDUZETNIK
ВОŽIDARKA STOJADINOVIC, БЕОГРАД, МИХИЗОВА 2

НАЛОГ ЗА ПЛАЋАЊЕ СУДСКЕ ТАКСЕ

На основу закона о судским таксама позива се таксени обvezник HONTE DOO, БЕОГРАД, 10 АВИЈАТИЧАРА 13 да у року од 8 дана од дана пријема овог налога платите у готовом неплаћену ТАКСУ НА ПРВОСТЕПЕНУ ПРЕСУДУ у укупном износу од 99,600.00 динара.

Горњи износ уплатити у корист рачуна број 840-29695845-12 ПРИВРЕДНИ СУД У БЕОГРАДУ, по моделу 97 са позивом на број 39-191-100-0003984-18-000004 код Управе за јавна плаћања БЕОГРАД, а потом у овом року доставити суду доказ о извршеној уплати.

У налогу за уплату дужни сте да назначите пословни број предмета суда по којем вршите уплату у пољу сврха уплате.

Уколико не поступите по овом налогу извршиће се наплата принудним путем и то како редовне судске таксе тако и 50% од таксе на име казнене таксе.

Председник већа – судија
ИВЧЕВСКИ НИКОЛА